

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE. Koła Gospodyń Wiejskich

Zrób sobie Koło

Organizacje pozarządowe na terenach wiejskich obecne od ponad 150 lat to Koła Gospodyń Wiejskich. Są samorządną i niezależną organizacją społeczno-zawodową kobiet wiejskich, działającą w ramach organizacji kółek rolniczych. Reprezentują interesy i działają na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet mieszkających na wsi.

Organizacje pozarządowe = Trzeci Sektor = NGO (non-government organization), to podmioty niezależne od administracji publicznej. Reguluje ją ustawa, zwana potocznie konstytucją trzeciego sektora – czyli Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która zawiera definicję organizacji pozarządowej. Organizacjami pozarządowymi są według niej wszystkie podmioty, które nie są jednostkami albo organami administracji publicznej oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku.

Akcja integracja

Organizacje pozarządowe posiadające osobowość prawną rejestrują się

w Krajowym Rejestrze Sądowym. Zakres i formy ich działania są bardzo różne, najczęściej zajmują się kulturą, ekologią, prawami człowieka, nauką i techniką.

Organizacje pozarządowe na wsiach podejmują działania, które przyczyniają się do aktywizacji zawodowej oraz społecznej integracji mieszkańców.

nią się do aktywizacji zawodowej oraz społecznej integracji mieszkańców.

Do organizacji pozarządowych zaliczamy:

- stowarzyszenia, w tym stowarzyszenia rejestrowe, zwykłe oraz związki stowarzyszeń,
- fundacje,
- kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe,
- organizacje działające na podstawie odrębnych przepisów, jak np. Polski Czerwony Krzyż, Związek Ochotniczych Straż Pożarnych RP, Polski Związek Działkowców, koła łowieckie, komitety społeczne (np. społeczne komitety budowy dróg, wodociągów),
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
- spółdzielnie socjalne,
- spółki działające nie dla zysku,
- partie polityczne,
- związki zawodowe,
- samorządy zawodowe,

- federacje i konfederacje pracodawców,
- izby gospodarcze,
- izby rzemieślnicze,
- organizacje kościelne,
- związki rolników, kółka rolnicze i kółka gospodyń wiejskich,
- grupy, takie jak kluby osiedlowe czy grupy wsparcia, grupy samopomocowe.

Na wsi inaczej

Organizacje pozarządowe działające na wsiach, różnią się od tych z miast. Organizacjom wiejskim często nie zależy tak bardzo na niezależności i autonomii.

Trudno się dziwić. Wiele z nich łączy aktywność biznesową z działalnością społeczną (np. kółka rolnicze, grupy producenckie, spółdzielnie). Jednocześnie działają w bliskich relacjach z samorządem lokalnym – przedstawiciele władz są często członkami lub założycielami lokalnych organizacji.

Na wsiach znacznie więcej jest stowarzyszeń (26 tys.) niż fundacji (zaledwie 700 na 8500 wszystkich zarejestrowanych). Przeciętnie sto-

warzyszenie wiejskie zrzesza ok. 40 osób (to mniej niż w mieście) i ponad połowa z nich włącza się w życie organizacyjne.

Od 150 lat

Organizacje pozarządowe obecne na terenach wiejskich od ponad 150 lat to Koła Gospodyń Wiejskich. Są samorządną i niezależną organizacją społeczno-zawodową kobiet wiejskich, działającą w ramach organizacji kółek rolniczych. Reprezentują interesy i działają na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich. Program działalności KGW wynika głównie z potrzeb kobiet i ich rodzin oraz potrzeb wsi i rolnictwa.

Program ten jest stale dostosowywany do zmieniających się warunków i koncentruje się on na pięciu obszarach działania, które dotyczą:

- pomocy rodzinie wiejskiej w wychowaniu, kształceniu i zapewnieniu wypoczynku wakacyjnego dzieci i młodzieży,
- działania na rzecz ochrony zdrowia oraz zabezpieczenia socjalnego rodzin wiejskich, poprzez

rozwój oświaty zdrowotnej, podnoszenie stanu sanitarnego obejść gospodarskich, kultury zdrowotnej mieszkańców wsi oraz pomocy ludziom starszym i niepełnosprawnym,

- rozwijania różnych form przedsiębiorczości wśród kobiet, aktywnych form walki z bezrobociem, poszukiwania alternatywnych źródeł dochodu, rozwoju wsi, pozyskiwania dotacji programów pomocowych dla rolnictwa,
- racjonalizowania wiejskiego gospodarstwa domowego i działów produkcji rolniczej prowadzonych głównie przez kobiety,
- zwiększania uczestnictwa mieszkańców wsi w kulturze, kultywowanie folkloru i sztuki ludowej.

Współ w zespół

Działalność kół gospodyń we wsiach i gminach jest prowadzona w ramach współpracy z organizacjami młodzieżowymi, ochotniczą strażą pożarną, spółdzielczością wiejską, organami samorządu terytorialnego i administracji rządowej oraz instytucjami obsługującymi wieś i rolnictwo.

Sylwetki Dolnośląskich Liderów

Beata Borek

Od siedmiu lat jest liderem Klubu Edukacyjnego 4H Iglaki w Wierzbnie, ale już wcześniej realizowali wspólne pomysły. Razem z młodzieżą zrealizowała wiele projektów m. in. Zrozumieć świat, Ogródek naszych marzeń, przyjazne miejsce w szkole, Noc Odkrywców, warsztaty filmowe i wiele innych. Pod patronatem dolnośląskiego kuratora oświaty oraz wrocławskiej telewizji uczestniczyła z młodzieżą w akcji „Mogilę pradziada ocal od zapomnienia”.

Wspólnie z dziećmi, nauczycielami i mieszkańcami wsi organizuje uroczystości o zasięgu regionalnym i wojewódzkim. Priorytetem dla Beaty Borek jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci wiejskich. Szybko pozyskała sympatię i uznanie mieszkańców oraz władz gminnych i oświatowych.

Działa w Kole Gospodyń Wiejskich w Wierzbnie, w którym klubowicze poznają historię regionu i uczą się sztuki kulinarnej oraz carvingu, czyli tworzenia rzeźb z warzyw i owoców. Praca na rzecz mieszkańców wsi jest jej specjalnością. Organizuje wyjazdy KGW na kiermasze tradycji wielkanocnych i bożonarodzeniowych oraz inne uroczystości wiejskie, gminne i powiatowe.

W pracy z dziećmi troszczy się o ich rozwój, poczucie bezpieczeństwa i kształtowanie wytrwałości w dążeniu do osiągnięcia zamierzonych celów. Jest pomysłodawczynią i organizatorem Festynów Rodzinnych w Wierzbnie. Jest otwarta na nowe pomysły i potrzeby innych.

Ewa Wróbel DODR

Święta kościelne, dożynki parafialne, gminne czy wojewódzkie, odpusty i inne uroczystości, najczęściej są organizowane z pomocą kobiet z Kół Gospodyń Wiejskich. Panie z KGW dekorują trasy procesji, przygotowują regionalne potrawy na pokazach świątecznych stołów, a na tradycyjne uroczystości dożynkowe przygotowują wieńce.

W ostatnich latach nastąpił wzrost aktywności Kół Gospodyń Wiejskich. Coraz częściej zakładane są nowe lub reaktywowane stare koła. Kobiety wiejskie robią to, gdyż zauważają dorobek kulturowy i społeczny swoich matek i babć oraz mają na uwadze zwiększone możliwości odnowy wsi i aktywizacji społeczeństwa wiejskiego.

Jak założyć Koło Gospodyń Wiejskich lub je reaktywować?

Koła Gospodyń Wiejskich działają w oparciu o Ustawę o społeczno-

-zawodowych organizacjach rolników z dnia 8 października 1982 roku (dz. U. NR32, poz.217 z późn. zm.). Należy spotkać się w gronie co najmniej 10 osób, z czego przynajmniej 8 powinno być rolniczkami lub pełnoletnimi członkiniami rodzin rolników. Panowie również mogą być członkami KGW – do 30% Koła.

Przewodnicząca na piśmie

Zebranie musi być protokołowane. Kobiety, będące członkami założycielami koła, wybierają spośród siebie komitet założycielski oraz uchwalają regulamin działalności koła. Następnym krokiem powinien być wybór władz KGW.

To, jakie organy władzy zostaną powołane, powinno wynikać z regulaminu. Wskazane jest powołanie – zarządu koła, przewodniczącej, wiceprzewodniczącej, sekretarza, skarbnika oraz komisji rewizyjnej.

Regulamin KGW określać powinien w szczególności:

- cele i zadania koła,
- prawa i obowiązki członków,
- tryb podejmowania uchwał przez organy koła,
- uprawnienia i obowiązki tych organów.

Należy zgłosić się do:

oddziału Krajowego Związku Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych (ZRKiOR) na Dolnym Śląsku – Wrocław, Jelenia Góra, Świdnica, Legnica:

I. Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych we Wrocławiu

II. Regionalny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Jeleniej Górze

III. Regionalny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Świdnicy

IV. Regionalny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Legnicy

Pracownicy DODR udzielają pomocy w organizacji KGW, a także w wypełnianiu i przekazaniu dokumentów rejestracyjnych.

Dokumenty potrzebne do rejestracji KGW:

1. Podanie,
2. Protokół z zebrania,
3. Lista obecności ,
4. Regulamin Koła – projekt,
5. Deklaracja członkowska – druk ZRKiOR – przekazana bezpośrednio ze Związku lub poprzez pracownika DODR.

Dokumenty i legitymacje

Komplet dokumentów należy złożyć w dwóch egzemplarzach w Związku Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych działającym na terenie rejestrowanego, bądź re-aktywowanego KGW. Po zarejestrowaniu KGW – następuje zwrot 1 egzemplarza dla Koła.

Ponadto każdy z członków Koła musi podpisać deklarację członkowską, którą otrzyma przewodnicząca Koła po dokonaniu rejestracji. Na końcu członkowie KGW otrzymają legitymację członkowską – opłata roczna to 12 zł na jednego członka KGW.

Wszyscy członkowie KGW (na podstawie deklaracji i wydanych legitymacji) są rejestrowani w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wszystkie w Kółkach

Wszystkie Koła Gospodyń Wiejskich muszą być zarejestrowane w ZRKiOR.

Koło Gospodyń Wiejskich, które jest częścią ZRKiOR może prowadzić działalność gospodarczą socjalną i handlową w zakresie określonym w statucie i regulaminie koła. KGW nie może samodzielnie zawierać umów. Umowy cywilnoprawne zawiera w jego imieniu i na rzecz KGW – ZRKiOR – faktury za KGW wystawia Związek, natomiast KGW w ramach swojej działalności może wystawić rachunek uproszczony podbity, podpisany i wystawiony przez przewodniczącą Koła.

Życie ze składki

Podstawowym źródłem finansowania KGW – jednostki organizacyjnej kółka rolniczego, są składki członkowskie. Jako organizacja pozarządowa może otrzymywać dotacje, korzystając z osobowości prawnej kółka rolniczego przy którym działa, gdyż zobowiązania finansowe podejmują władze Związku. Jako pełnoprawny partner samorządu, może występować o dotacje, używać sale, realizować zamówienia itp.

Istnieją również grupy nieformalne, które korzystają z nazwy KGW,

realizują te same zadania i opierają swoją działalność o dawny regulamin koła, lecz nie zostały zarejestrowane. Należy umocować prawnie i zarejestrować taką grupę, aby poszerzyć możliwości działania.

Jednocześnie grupy zrzeszone w stowarzyszeniach, zarejestrowane w KRS i używające określenia „Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich w ...” nie powinny w nazwie używać określenia KGW, gdyż określenie zarezerwowane jest ustawą dla

społeczno-zawodowych organizacji rolniczych działających na podstawie ustawy z 8 października 1982 roku. Stowarzyszenia zaś nie są społeczno-zawodowymi organizacjami i działają na podstawie ustawy z 7 kwietnia 1989 Prawo o stowarzyszeniach.

Źródło: Co na wsi działa? Magda Dobranowska-Wittels <http://fakty.ngo.pl/wiadomosc/353599.html>

Urszula Bartoszewicz DODR

Fot. DODR (zdjęcia z obchodów 150-lecia KGW w woj. dolnośląskim w 2016 roku)

Sylwetki Dolnośląskich Liderów

Wioletta Krakowska

Od lat pracuje na rzecz miejscowości, w której się urodziła i mieszka. Od 2011 roku jest prezesem stowarzyszenia Kreda, członkiem Rady Sołectkiej oraz liderem Grupy Odnowy Wsi Dolnośląskiej.

Zajęła trzecie miejsce w wojewódzkim konkursie Najlepszy start w odnowie i pierwsze miejsce za najlepszą inicjatywę Partnerstwa Łęgów Odrzańskich. Zapropnowała mieszkańcom utworzenie Wsi Tematycznej „Wieś pełna natury”. Dało to mniej zasobnym mieszkańcom Krzydliny możliwość podreperowania domowych budżetów.

Pani Wioletta dąży do zachowania tradycji i obyczajów ludowych regionu. Wypromowała lokalny produkt tradycyjny – Sękacz ciasto z różną. Zabiega o wyrównanie szans edukacyjno-kulturalnych dzieci i młodzieży z terenów wiejskich, organizuje dla nich warsztaty edukacyjne, koncerty, wyjazdy studyjne i szkolenia. Koordynuje organizację pikników i festynów rodzinnych, wakacyjnych zajęć sportowych, wspólnego kolędowania i opłatka.

Wioletta Krakowska dba o ochronę przyrody i poprawę infrastruktury, z której korzystają mieszkańcy jej miejscowości. Pomogła zagospodarować na wsi plac rekreacyjny z przeznaczeniem dla mieszkańców i turystów. Dziś realizuje projekt „Zieleń w naturze Krzydliny Wielkiej”, w ramach którego na placu i w innych miejscach zostaną posadzone drzewa i krzewy ozdobne. Zadała też o odnowienie i wytyczenie nowych szlaków na terenie parku krajobrazowego Doliny Jezierzycy. Wioletta Krakowska to także Kobieta Roku 2013 wybrana w plebiscycie Kuriera Gmin.

Ewa Wróbel DODR

